

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра політології та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри політології та
філософії

Тетяна ГРУБІ

26 серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Порівняльна політологія

для підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*

за освітньою професійною програмою *Політологія*
спеціальності *052 Політологія*

галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки*

Мова навчання *українська*

2026-2027 н. р.

Розробники програми: Василь Чабанов, кандидат філософських наук, старший викладач.

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол №10 від 26.08. 2026

Зміни внесено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол №11 від 22.09.2026

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

Ольга ВІННІЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1.Метою дисципліни є розкрити сутність і зміст основних тенденцій розвитку сучасних національних політичних систем європейських країн та проаналізувати напрацювання механізмів адекватної оцінки національних політичних інститутів у межах порівняльного аналізу.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	2026-2027	2026-2027
Семестр вивчення	6	5-6
Кількість кредитів ЄКТС	5	5
Загальний обсяг годин	150	150
Кількість годин навчальних занять	74	20
Лекційні заняття	40	12
Практичні заняття		
Семінарські заняття	34	8
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	76	130
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

3.Статус дисципліни. Навчальна дисципліна належить до обов'язкових освітніх компонентів професійної підготовки.

4.Передумови для вивчення дисципліни:

Методика вивчення дисципліни передбачає врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями політологічних дисциплін у процесі вивчення яких здобувачі могли б отримати знання про політичні системи європейських країн, партійні системи, культуру шляхом компаративного аналізу.

Методика вивчення дисципліни передбачає врахування взаємозв'язків основних тем курсу з поняттями, термінами і категоріями таких дисциплін як «Загальна теорія політики» «Партологія», «Політичні системи та режими» тощо.

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК 03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах

СК 04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК 05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

6.Очікувані результати навчання з дисципліни.

ПРН 11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

ПРН 12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

7. Методи навчання. Словесні, наочні методи: лекція (лекція-презентація, проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, робота за таблицями, створення й демонстрування презентацій.

8. Засобами діагностики результатів навчання є опитування, виконання завдань для семінарських занять, самостійна робота, модульна контрольна робота, екзамен, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Разом	У тому числі			
		Лекційні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота	
Змістовний модуль 1.					
Теоретико-методологічні засади порівняльного аналізу політичних інститутів					
Тема 1. Методологічні засади порівняльного аналізу політичних інститутів	8	2	2	4	
Тема 2. Соціополітичні поділи. Соціально-економічна основа	12	2	4	6	

соціополітичних поділів.					
Тема 3. Етно-мовна, еміграційна та релігійна основи соціополітичних поділів. (Ethno-linguistic, emigration and religious foundations of socio-political divisions).	6	2		4	
Тема 4. Порівняльний аналіз моделей державного устрою та політичних режимів країн Європи	10	4	2	6	
Тема 5. Демократія в порівняльному аналізі: теорії та реальність	10	4		6	
Тема 6. Парламентська форма правління	8		2	6	
Тема 7. Напівпрезидентська (семіпрезидентська) форма правління	8		2	4	
Тема 8. Канцлерська форма правління	6		2	4	
Змістовний модуль 2					
Концептуальний аналіз основних політичних інститутів країн Західної Європи					
Тема 9. Інститут глави держави у країнах Європи	10	4	2	4	
Тема 10. Порівняльний аналіз парламентів країн Європи	10	4	2	4	
Тема 11. Порівняльний аналіз урядів країн Західної Європи	12	4	4	4	
Тема 12. Порівняльний аналіз позицій глав урядів країн Західної Європи	10	2	2	4	
Тема 13. Вплив виборчих систем на політичні системи держав Європи (The impact of electoral systems on the political systems of European countries)	10	4		6	
Тема 14. Місце політичних партій у політичних системах країн Західної Європи	8	4	2	4	
Тема 15. Порівняльний аналіз систем територіального устрою країн Західної Європи	10		4	6	
Тема 16. Порівняльний аналіз політичних ідеологій країн Європи	12	4	4	4	
Разом годин	150	40	34	76	

--	--	--	--	--	--

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Разом	У тому числі			
		Лекційні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота	
Змістовний модуль 1.					
Теоретико-методологічні засади порівняльного аналізу політичних інститутів					
Тема 1. Методологічні засади порівняльного аналізу політичних інститутів	10	2		8	
Тема 2. Соціополітичні поділи. Соціально-економічна основа соціополітичних поділів.	10		2	8	
Тема 3. Етно-мовна, еміграційна та релігійна основи соціополітичних поділів. (Ethno-linguistic, emigration and religious foundations of socio-political divisions.	8			8	
Тема 4. Порівняльний аналіз моделей державного устрою та політичних режимів країн Європи	12	2		10	
Тема 5. Демократія в порівняльному аналізі: теорії та реальність	10	2		8	
Тема 6. Парламентська форма правління (Parliamentary government)	8			8	
Тема 7. Напівпрезидентська (семіпрезидентська) форма правління	8			8	
Тема 8. Канцлерська форма правління	8			8	
Змістовний модуль 2					
Концептуальний аналіз основних політичних інститутів країн Західної Європи					
Тема 9. Інститут глави	10	2		8	

держави у країнах Європи					
Тема 10. Порівняльний аналіз парламентів країн Європи	10	2		8	
Тема 11. Порівняльний аналіз урядів країн Західної Європи	10		2	8	
Тема 12. Порівняльний аналіз позицій глав урядів країн Західної Європи	10		2	8	
Тема 13. Вплив виборчих систем на політичні системи держав Європи (The impact of electoral systems on the political systems of European countries)	10		2	8	
Тема 14. Місце політичних партій у політичних системах країн Західної Європи	8			8	
Тема 15. Порівняльний аналіз систем територіального устрою країн Західної Європи	10	2		8	
Тема 16. Порівняльний аналіз політичних ідеологій країн Європи	8			8	
Разом годин	150	12	8	130	

10.Форми поточного та підсумкового контролю.

Основні методи контролю, відповідно до критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти та ефективності засвоєння ними курсу, ґрунтується на таких формах участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю (виступ з основного питання на семінарському занятті, аналітична робота, презентації, есе), модульна контрольна, самостійна робота.

Форма підсумкового контролю: екзамен

11.Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Самостійна робота	Екзамен	Підсумкова оцінка
25 балів	25 бали	10 балів	40 балів	100 балів

Критерії оцінювання семінарського заняття.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на семінарських заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.

Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо- професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні

		завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
--	--	---

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

«Положення про організацію освітнього процесу в КІНУ імені Івана Огієнка». URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються усі здобувачі. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати.

Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової відповіді на запропоновані запитання. Максимальна кількість балів за МКР – 25. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити не менше 14, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

Оцінювання модульної контрольної роботи

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«відмінно»	25-22 бали	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіант МКР демонструє глибокі знання з освітнього компоненту, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
«добре»	21-18 балів	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.

«задовільно»	17-14 балів	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
«незадовільно»	13 і менше	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Робота оцінюється в 10-8 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням фахових термінів, що мають відношення до завдання; надана аргументація власної думки з опорою на соціально-політичний аспект в контексті проблематики; робота розгорнуто розкриває заявлену тему.

Робота оцінюється в 6-8 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми; тема розкрита з конкретним використанням спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики; заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету аналізу.

Робота оцінюється в 4-6 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні фахових термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики без теоретичного обґрунтування; заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Робота оцінюється в 2-4 бали, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному(а не теоретичному) рівні; аргументація власної думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми; опущений аналіз суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише несуттєві характеристики предмету дослідження.

Робота оцінюється в 0 балів, якщо: робота є плагіатом, тобто коли автор скористався нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Використання здобувачами вищої освіти в освітньому процесі інструментів ШІ чітко визначено “Положенням про використання штучного інтелекту в Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка”, введено в дію наказом в.о. ректора від 02

Неформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)».

URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації.

Екзамен (40 балів)

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР, завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Здобувачі вищої освіти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком навчального процесу.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі екзамену, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Екзамен проводиться у формі письмового опитування за питаннями екзаменаційного білета. Білет іспиту складається з трьох питань.

Питання екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

високий рівень 40-36 б.	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання теорії, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 35-30 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок. Здобувач дотримується

	принципів академічної доброчесності.
середній рівень 29-24 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше як 23 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач неспроможний виконати стандартні завдання навіть після спрямувальних питань викладача. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	задовільно
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Порівняльна політологія»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;
- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;
- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю отримав незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;
- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії, яку створюють за розпорядженням декана факультету.
- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачу вищої освіти не присвоюють.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна: Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання технічних засобів для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор). Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення відеоконференцій.

14. Рекомендована література

1. Бариська Я.О. Канцлерська модель організації влади як особлива форма республіканського правління. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/FP_index.htm_2010_2_7.pdf
2. Белл Д. Китайська модель. Політична меритократія та межі демократії / пер. з англ. : О. Дем'янчук. Київ : Наш формат, 2017. 312 с.
3. Віннічук О. В., Маркітанов В. Ю., Чабанов В. Г. Вплив е-технологій на формування взаємовідносин влади та громадян в сучасній Україні *Політикус*. Науковий журнал. 2021. Вип. 4. С.20-26 (http://politicus.od.ua/4_2021/4_2021.pdf)
4. Калитчак Р. Концептуальні основи сучасного італійського регіоналізму. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. Вип.14. Львів, 2004. С.16-21.
5. Кобильник В. В. Вплив глобалізаційних процесів на перспективи розвитку політичної компаративістики. Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук. пр. Харків : Право, 2023. №2 (57). С.118 -127.
6. Кобильник В. В. Проблемні аспекти застосування порівняльного методу дослідження політики. Регіональні студії. 2023. №33. С.162-165. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/33/24.pdf>
7. Литвин В. Атрибути та різновиди напівпрезидентської системи правління в Європі: інституційно-процесуальний і політично-поведінковий аспекти: монографія. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2018.
8. Литвин В.С., Романюк А.С. Концептуалізація і теоретична дистинкція понять «форма державного правління» та «система державного правління» у політичній науці. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін [Відп. Ред. О.В. Бабкіна]. Випуск 20: збірник наукових праць. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. С.28-33.
9. Мангайм К. Ідеологія та утопія / пер. з нім. : В. Швед. Київ : Дух і Літера, 2008. 370 с.
10. Мовчан У. Президент, партійна система та уряд: потенційні конфлікти та шляхи їх подолання. Стратегічні пріоритети. 2012, № 4 (25). С.53-57.
11. Мовчан У., Работягова І. Статусно-рольові особливості інституту президента на ринку влади. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна: Серія: Питання політології. 2010. Вип.16, № 885. С.89–97.
12. Поліщук К. Полівалентність ідеології баскського націоналізму в контексті сучасних політичних реалій. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. Вип.15. Львів, 2005. С.53 -59.
13. Примуш М. В., Ярош Я. Б., Осмолівська А. О. Теоретичний вимір дослідження ідеологічного чинника світових політичних процесів. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/12041->

%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-23891-1-10-20220414%20(1).pdf

14. Регіональна політика ЄС після його розширення. Аналітична оцінка / Нац.ін-т стратег.дослідж., Фонд Конрада Аденауера (представництво в Україні). Ужгород: Ліра, 2004. 244 с.

15. Романюк А. Новий інституціоналізм та поняття інституту в політичній науці. Вісник Львівського університету. Серія : Філософські науки. 2006. Вип. 9. С.190 – 199.

16. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 393 с.

17. Романюк А. Соціополітичний поділ «нової політики» в країнах Західної Європи. Політологічний вісник. Зб-к наук. праць. К.: «ІНТАС», 2007. Вип.27. С.239-253.

18. Романюк А. Становлення порівняльної політології та головні особливості методу порівняльних досліджень. Збірник наукових праць «Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку». Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка». Вип.16. 2005. С.15-21.

19. Романюк А. Християнсько-демократичні партії країн Західної Європи як різновид консервативних партій. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Філософія. Вип. 9. Ужгород: Вид-во Ужгородського національного ун-ту “Говерла”. 2008. С.150-154.

20. Романюк А., Литвин В. Порівняльний аналіз політичних інститутів і систем країн Західної Європи. Т. 1. Особливості міжінституційних відносин у трикутнику «глава держави–парламент–уряд» та їхні наслідки для політичного процесу: монографія. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 456 с.

21. Романюк А., Шведа Ю. Партії та електоральна політика. Львів: ЦПД-«Астролябія», 2005. 366 с

22. Троян С.С. Порівняльні політичні системи сучасності: навчальний посібник для студ.вищ.навч.закл. Київ : НМЦВО, 2003. 266 с.

23. Чабанов, В., Найчук, А., Маркітантов, В. До питання концептуалізації понять: «культура», «самобутність», «ідентичність», «етнокультурна самобутність». Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філософія». 2022. № 44. 312–330.

24. Шевченко А. Канцлерська демократія. URL: http://www.politolog.net.ua/uk/2023/08/26/kanclerska-demokratiya/#google_vignette

25. Штайнер Ю. Європейська демократія і федералізм. Ї. Незалежний культурологічний часопис. 2002. № 23.

26. Antoszewski A., Herbut R. Systemy polityczne współczesnej Europy. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006. С.82 - 87.

27. Elgie R. Semi-Presidentialism: Sub-Types And Democratic Performance, 2011. Oxford University Press, USA, 296 p.

28. Shils E. The Constitution of Society. Chicago : University of Chicago Press, 1982. 414 p.

29. Carles Boix and Susan C. Stokes. The Oxford Handbook of Comparative Politics. URL: <https://www.mgdc-chararisharief.com/elearn/The%20Oxford%20Handbook%20of%20Comparative%20Politics-1stSem.pdf>

ДОДАТКОВА :

1. Більшість президентів у Європі мають символічні повноваження. URL: <https://www.holosameryky.com/a/rl-eu-presidents/1808967.html>

2. Гетьманчук М., Харченко В. Дослідження політичних систем країн Західної Європи – важливе завдання української політичної науки. Збірник наук. праць «Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку». Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка». Вип.16. 2005. С.152-154.

3. Кармазіна М. Інститут президентства: походження та сутність феномена. Політичний менеджмент. 2004. № 3(6). С. 36-50.

4. Кармазіна М. Політичні інститути: питання методології дослідження. Історичний журнал. 2004. № 12. С.3-8.
5. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. Політичний менеджмент. 2006. № 5. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/karmazina_stanovlennia.pdf
6. Колесник К.О. Парламентська процедура в зарубіжних країнах: порівняльно-правовий аналіз / Нац.юрид.акад. України ім. Я. Мудрого. Харків, 2003. 19 с.
7. Кривенко Л. Т. Парламент: місце і роль в системі державної влади. Європа, Японія, Україна: шляхи демократизації державно-правових систем. К., 2000. С.62–70.
8. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів: Тріада плюс, 2004. 392 с.
9. Романюк А. С. Порівняльний аналіз політичних систем країн західної Європи: інституційний вимір. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук. Спеціальність 23.00.02 – політичні інститути і процеси. 2008. 489 с.
10. Романюк А. Становлення порівняльної політології та головні особливості методу порівняльних досліджень. Збірник наукових праць «Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку». Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка». Вип.16. 2005. С.15-21.
11. Романюк А. Становлення порівняльної політології та головні особливості методу порівняльних досліджень. Збірник наукових праць «Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку». Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка». Вип.16. 2005. С.15-21.
12. Романюк А. Сутність та основні підходи щодо визначення соціально-політичних поділів. Вісник. Соціогуманітарні проблеми людини. 2005. № 1. С.41 -47.
13. Романюк А. Типологія урядових кабінетів в країнах Західної Європи: порівняльний аналіз. Вісник Львівського університету. Серія: Філософські науки. 2007. Вип. 10. С.235- 244.
14. Романюк А.С. Порівняльний аналіз повноважень президентів України та країн Західної Європи і США. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Політологія, соціологія, філософія. Ужгород: Вид-во Ужгородського НУ «Говерла». 2006. Вип. 4. С.200 - 205.
15. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів і результатів. Пер. з 2-го англ. вид. Київ :АртЕк, 2001. 224 с.
16. Троян С.С. Порівняльні політичні системи сучасності: Навчальний посібник для студ.вищ.навч.закл. Київ.: НМЦВО, 2003. 266 с.
17. Шаповал В.М., Борденюк В.Ш., Журавльова Г.С. Парламентаризм і законодавчий процес в Україні. Київ, 2000.
18. Word Politics URL: <https://muse.jhu.edu/pub/1/issue/51937>
19. Journal of Democracy URL: <https://www.journalofdemocracy.org/>

Офіційні сайти органів державної влади та аналітичних центрів в Україні

Органи державної влади та державні НДІ:

1. Верховна рада України URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Центральна виборча комісія України. URL: <http://www.cvk.gov.ua/>
3. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. URL: <http://www.ombudsman.gov.ua/>
4. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: www.niss.gov.ua
5. Міністерство юстиції. URL: <https://minjust.gov.ua/ua>

Неурядові міжнародні/ українські організації з проблематики виборчих процесів:

1. Громадянська мережа ОПОРА. URL: <https://www.oporaua.org/>
2. IFES. URL: <http://www.ifes.org/ukraine>
3. Комітет виборців України. URL: <http://www.cvu.org.ua/>
4. Лабораторія законодавчих ініціатив. URL: <http://parlament.org.ua/>

5. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.com.ua/>
6. Український незалежний центр політичних досліджень. URL:
<http://www.ucipr.kiev.ua/>

Неформальна освіта:

Основи державної політики.

URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GOV101+2015_T2